

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

2

betreft

ons kenmerk

datum

Model Reglement van orde voor
de raad en Modelverordening op
de raadscommissies

ECLBR/U201400662
Lbr. 14/015

18 maart 2014

Samenvatting

De bestaande modellen voor het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en voor de verordening op de raadscommissies dateren uit 2010. Het is een goede gewoonte om voor de raadsverkiezingen deze modellen te herzien en up-to-date te brengen. Ook nu is dat gebeurd. Dit keer mede in het kader van het Project Kwaliteit Modelverordeningen, onderdeel van het programma Beter en concreter, goede regels - gerichte service, waarbij al onze modelverordeningen doorgelicht en zo nodig aangepast worden. Beide modellen zijn hierdoor ingrijpend gewijzigd. De hoofdstukindeling is kritisch bekeken en aangepast. overbodige bepalingen zijn geschrapt, andere bepalingen zijn samengevoegd of verplaatst en vaak geredigeerd. Bij de herziening van beide modellen is gebruik gemaakt van het Forum Gemeenterecht op VNG-net. Gemeenten hebben daar vanuit hun praktijkervaring input geleverd en conceptversies becommentarieerd. Het resultaat bestaat naar onze mening uit twee sterk verbeterde modellen; minder omvangrijk wat betreft aantal bepalingen, logischer ingedeeld en duidelijker opgeschreven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 2
betreft Model Reglement van orde voor de raad en Modelverordening op de raadscommissies	ons kenmerk ECLBR/U201400662 Lbr. 14/015	datum 18 maart 2014

Geachte gemeenteraad,

Inleiding

De bestaande modellen voor het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en voor de verordening op de raadscommissies dateren uit 2010. Het is een goede gewoonte om voor de raadsverkiezingen deze modellen te herzien en up-to-date te brengen. Ook nu is dat gebeurd. Dit keer mede in het kader van het Project Kwaliteit Modelverordeningen, onderdeel van het programma Beter en concreter, goede regels - gerichte service, waarbij al onze modelverordeningen doorgelicht en zo nodig aangepast worden. Beide modellen zijn hierdoor ingrijpend gewijzigd. Hierbij is gebruik gemaakt van het Forum Gemeenterecht op VNG-net. Gemeenten hebben daar vanuit hun praktijkervaring input geleverd en conceptversies becommentarieerd. Het resultaat bestaat naar onze mening uit twee sterk verbeterde modellen; minder omvangrijk wat betreft aantal bepalingen, logischer ingedeeld en duidelijker opgeschreven.

Algemeen

Artikel 16 van de Gemeentewet verplicht de raad een reglement van orde op te stellen. Om gemeenten te ondersteunen bij het hieraan uitvoering geven is het Model Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad 2014 (hierna: Modelreglement van orde 2014) opgesteld. De Modelverordening op de raadscommissies 2014 (hierna: Modelcommissieverordening 2014) is gebaseerd op artikel 82 van de Gemeentewet. De raad kan zelf bepalen hoe zij de besluitvorming in de raad wil voorbereiden. Dit kan door middel van een raadscommissie, maar dit is niet verplicht. In veel gemeenteraden worden andere vormen toegepast, zoals fora of politieke markten. Mogelijk kan de model commissieverordening ook dienen als basis voor wat geregeld dient te worden voor dergelijke overlegvormen.

Vervolg

Anticiperend op eventuele vragen bevatten de nieuwe modellen een relatief uitgebreide artikelgewijze toelichting. Hierin wordt telkens verwezen naar de relevante bepalingen uit de Gemeentewet; deze worden niet onnodig herhaald in de modellen zelf. De toelichting is tevens uitgebreid met informatie afkomstig uit de antwoorden op de door gemeenten gestelde vragen (vaak door raadsleden en griffiers).

Op de website van de VNG worden met enige regelmaat actuele vragen met de daarbij behorende antwoorden opgenomen. Vragen over deze modellen zijn opgenomen onder het onderwerp 'Gemeentewet', in enkele gevallen onder het onderwerp 'Verkiezingen' (benoemingen, geloofsbrievenonderzoek, installatie raadsleden). Daarnaast is het Forum Gemeenterecht een ingang waar medewerkers van gemeenten (ook raadsleden) vragen aan de orde kunnen stellen hetzij over beide modellen, hetzij over knelpunten die voortvloeien uit de toepassing van deze modellen. Daarnaast is het mogelijk om vragen te stellen via het Informatiecentrum van de VNG.

Model Reglement van orde 2014

Algemeen

De meeste bepalingen uit het reglement zijn meer algemeen gebruik bij gemeenten. Zij zorgen voor een goede procesgang rondom de raadsvergadering en leggen de gebruikelijke afspraken vast. Op enkele plaatsen kan de specifieke lokale situatie worden ingevuld, zoals de vergaderdag en het tijdstip van vergaderen.

Implementatiehandleiding

Algemeen: Het Model Reglement van orde 2014 kent een aantal bepalingen die als 'facultatief' zijn aangemerkt (in de tekst zijn deze te herkennen aan de cursieve tekst). Uiteraard is het gehele model in zekere zin facultatief. Facultatief zoals aangeduid in het model betekent echter dat de keuze om die onderdelen in het model op te nemen een bewuste keuze van een individuele gemeente dient te zijn. Hierbij is er in het model voor gezorgd dat gemeenten door het niet overnemen van deze bepalingen niet de problemen komen met de Gemeentewet. Daarnaast is er voor gezorgd dat met het niet overnemen van de facultatieve bepalingen de systematiek van het model niet aangetast wordt. Gemeenten die er voor kiezen om andere bepalingen dan de facultatieve bepalingen niet over te nemen, deze in gewijzigde vorm over te nemen of aan te vullen, zullen er zelf scherp op moeten zijn dat deze keuzes zowel in lijn zijn met de Gemeentewet alsmede stroken met de systematiek van de bepalingen die wel overgenomen worden. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden kan het noodzakelijk zijn om artikelen of artikelliden te vernummeren.

- Artikelen 2, 3 en 4. Het presidium, De agendacommissie en het vaststellen van

vergaderingen en De griffier: Artikel 3 kent twee varianten. Variant 1 voor raden die werken met raadscommissies; variant 2 voor raden die niet werken met raadscommissies (maar bijvoorbeeld

een andere overlegvorm). Als er voor variant 1 gekozen wordt, dan dienen in artikel 2, vierde lid, en artikel 4, eerste lid, tevens de facultatieve zinsneden van die bepalingen te worden overgenomen.

Als het wenselijk wordt geacht dat de voorzitter van de raad lid is van de agendacommissie, dan dient de facultatieve zinsnede van artikel 3, eerste lid, overgenomen te worden.

Bij raden waar het presidium de facto fungeert als agendacommissie kan artikel 3 achterwege blijven. Het tweede lid (en het derde lid, als de raad werkt met raadscommissies) van dat artikel kan dan geïncorporeerd worden in artikel 2, vierde lid.

- **Artikel 8. Oproep en voorlopige agenda:** In artikel 8 dienen de termijnen ingevuld te worden. Hierbij kan aangesloten worden bij de geldende praktijk, tenzij er redenen zijn om deze te heroverwegen.

- **Artikel 11. Openbare kennisgeving:** Hier dient ingevuld te worden in welke dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen de aankondiging van de vergadering van de raad wordt geplaatst.

- **Artikel 28. Amendementen en subamendementen:** Het tweede lid is facultatief. Daar is bepaald dat er alleen wordt beraadslaagd over amendementen en subamendementen die ingediend zijn door raadsleden die de presentielijst getekend hebben. Voor opname hiervan kan gekozen worden omdat het praktisch wordt geacht dat een raadslid aanwezig is voor de behandeling van zijn (sub)amendement. Dit omdat doorgaans een amendement toegelicht wordt door de indiener. Daar tegenover staat dat het wenselijk geacht kan worden om niet zonder meer uit te sluiten dat een eerder ingediend (sub)amendement wordt behandeld in de afwezigheid van de indiener. Bijvoorbeeld in geval van ziekte en een ander bereid gevonden is om het (sub)amendement toe te lichten en te verdedigen.

- **Artikel 32, 33 en 34. Interpellatie, Schriftelijke vragen en Inlichtingen:** In deze artikelen dienen op enkele plaatsen termijnen ingevuld te worden. Hierbij kan aangesloten worden bij de geldende praktijk, tenzij er redenen zijn om deze te heroverwegen.

- **Artikel 35. Vragenuur:** Dit artikel is facultatief. Niet elke raad zal behoefte hebben aan de invoering van een vragenuur.

- **Artikelen 37 en 38. Intrekken oude reglement en Inwerkingtreding en citeertitel:** Het invullen van deze artikelen spreekt voor zich.

Wijzigingen ten opzichte van oude model

Het model is ingrijpend gewijzigd. Hoewel getallen niet alles zeggen geeft het wel een indruk. Het model uit 2010 bestond uit 53 bepalingen, deze versie heeft er 38. Een aantal bepalingen is geschrapt, de hoofdstukindeling is gewijzigd en soms zijn bepalingen samengevoegd. Gezien deze vele wijzigingen gaan wij er van uit dat u een nieuw reglement van orde zult vast stellen en geen gewijzigde verordening. De belangrijkste wijzigingen worden hieronder toegelicht.

Overbodige zinsdelen

Op veel plaatsen zijn overbodige zinsdelen geschrapt. Dit wordt niet uitputtend opgesomd. Maar

om een voorbeeld te geven: de begripsbepaling over amendement bevatte het zinsdeel 'naar vorm geschikt om daar direct in te worden opgenomen'. Dit ligt zo voor de hand dat we dit geschrapt hebben. De bepaling over fracties bevatte in het eerste lid een zin over hoe met een fractie bestaande uit één persoon diende te worden omgegaan. Overbodig omdat dat uit de voorgaande zin al blijkt.

Samenvoeging van artikelen

De indeling van het reglement is kritisch bekeken. Dit heeft tot gevolg dat het aantal hoofdstukken is verminderd en een aantal artikelen is verplaatst naar een logischere plek. Ook is enkele malen een artikel samengevoegd met een ander artikel. Een voorbeeld hiervan is de bepaling over de primus bij hoofdelijke stemming (huidige versie artikel 18). Deze bepaling is samengevoegd met het artikel over stemming; procedure hoofdelijke stemming (nieuw reglement artikel 18, vierde lid).

Geschrapte bepalingen

De artikelnummers verwijzen naar het model van 2010. Bijzonder kritisch is gekeken naar bepalingen die ook voorkomen in de Gemeentewet. Doorgaans voegen de bepalingen in het reglement niets toe aan wat al geregeld is in de wet. In dat geval zijn zij geschrapt.

- Artikel 2, de voorzitter. Dit is in de artikelen 9 en 77 van de Gemeentewet uitgewerkt.
- Artikel 4, de secretaris. De aanwezigheid van de secretaris bij de raadsvergaderingen hoeft niet apart geregeld te worden. De raad kan anderen laten deelnemen aan de vergadering, waaronder uiteraard de gemeentesecretaris (artikel 14 nieuwe model).
- Artikel 9, vergaderfrequentie. Deze taken zijn belegd bij de agendacommissie en hoeft dus niet in de verordening vastgelegd te worden. Vergaderdata niet vastleggen in het reglement zorgt ook voor flexibiliteit.
- Artikel 12, de wethouder. Bepaling geschrapt door wijzing van artikel 21 van de Gemeentewet.
- Artikel 15, zitplaatsen. Geschrapt, dit zal in de gemeente ook geregeld worden zonder dat er een bepaling in het reglement staat.
- Artikel 16, opening vergadering en quorum. Dit is opgenomen in artikel 20 van de Gemeentewet.
- Artikel 19, spreektijd. Dit is al geregeld in artikel 15 van het nieuwe model (voorstel van orde).
- Artikel 23, handhaving orde en schorsing. Dit is geregeld in artikel 26 van de Gemeentewet.
- Artikel 24, beraadslaging. Overbodig valt onder voorstel van orde (artikel 15 van het nieuwe model).
- Artikel 30, herstemming over personen. Dit is al geregeld in artikel 31 van de Gemeentewet.
- Artikelen 42 en 43, procedure begroting en jaarrekening. Geschrapt want valt onder agendacommissie (artikel 3 van het nieuwe model).

- Artikel 44, verslag en verantwoording. Geschrappt staat deels in andere wet (artikelen 16 en 18 van de Wet gemeenschappelijke regelingen) en valt onder taak agendacommissie (artikel 3 van het nieuwe model).
- Artikel 51, verbod gebruik mobiele telefoons. Geschrappt want sluit niet meer aan bij de huidige tijd.

Nieuwe bepaling

Artikel 3 (agendacommissie) is een nieuwe bepaling in het model. De bepaling zelf is niet volledig nieuw, want in de Modelverordening op de raadscommissie van 2010 was een dergelijke bepaling opgenomen. In het nieuwe model heeft de agendacommissie een bredere taak gekregen, dit verklaard ook de verschuiving naar het Model Reglement van orde 2014. De agendacommissie vervult een belangrijke coördinerende rol bij de agendering van onderwerpen in de raadscommissie (indien aanwezig) en in de raad. De agendacommissie heeft het overzicht van alle onderwerpen waar de raad zich mee bezig houdt en zorgt voor een adequater planning. De bredere taak van de agendacommissie wordt onderstreept door het schrappen van een aantal procedurele bepalingen uit het model. Dit betreft de bepalingen over de begroting en jaarrekening en de bepaling over het afleggen van verslag en verantwoording van de deelname aan andere organisaties. Dat tijdig begonnen moet worden met de procedures voor het opstellen van de begroting en jaarrekening staat niet ter discussie. Eveneens is het duidelijk dat in de raadsvergadering ruimte dient te zijn om verslag te doen van de gemeentelijke vertegenwoordiging in andere organisaties of om inbreng te vragen aan de raad voorafgaand aan de vergaderingen van deze organisaties. De bepalingen in het reglement zijn algemene procedure bepalingen die zien op de werkzaamheden van de agendacommissie (tweede lid, onder b). De specifieke bepalingen zijn daarom geschrappt.

Modelcommissieverordening 2014

Implementatiehandleiding

Algemeen: Wat hierover bij Model Reglement van orde 2014 is gezegd, geldt ook voor de Modelcommissieverordening 2014.

- **Artikel 2. Instelling raadscommissies:** In het model is gekozen voor een stelsel van meerdere raadscommissies. Zo veel is de raad nodig denkt te hebben. Per commissie zullen in het artikel de naam en de taken beschreven moeten worden.

Uiteraard zijn allerlei andere vormen denkbaar. Sommige gemeenten zullen kiezen om slechts één – of zelfs geen – raadscommissie in te stellen, om te bevorderen dat de discussie in de raad plaatsvindt. Het artikel laat zich makkelijk herschrijven voor deze invulling. Werken zonder raadscommissies is ook mogelijk; gemeente kunnen immers voor een andere vorm van overleg en afstemming kiezen (bijvoorbeeld raadsfora en politieke markten).

- **Artikel 4. Samenstelling; benoeming commissievoorzitter:** In het eerste lid dient in ieder geval ingevuld te worden het minimale en maximale aantal commissieleden per fractie. Bij het invullen hiervan dient rekenschap gegeven te worden van het feit dat deze bepaling dient om tot een evenwichtige verdeling te komen. Sommige gemeenten kiezen voor een maximum van twee leden per fractie. Facultatief is de laatste zinsnede dat de minima en maxima gelden naar evenredigheid van het aantal zetels in de raad.

Het is verder aan de raad om te bepalen of zij nog nadere eisen willen stellen aan de niet-raadsleden die lid worden van een commissie. Het derde lid geeft hier invulling aan. Daar bij is de laatste volzin als facultatief aangemerkt. Er kan daarmee bepaald worden dat de niet-raadsleden – in verband met de kenbaarheid en kiezerlegitimiteit – tijdens de laatste raadsverkiezingen wel op z'n minst op een kandidatenlijst hebben gestaan, of zelfs – afhankelijk van de keuze die in het model wordt gemaakt – op de lijst van de desbetreffende fractie.

In het vijfde lid zijn de twee voor de hand liggende methoden om de voorzitters van de raadscommissies te benoemen uitgewerkt. Eén van de twee zal gekozen moeten worden.

- **Artikel 5. Zittingsduur en vacatures:** Waar in artikel 4, vijfde lid, gekozen moet worden uit de twee uitgewerkte methoden voor het benoemen van de voorzitters, moet in artikel 5, vierde lid, gekozen worden tussen de twee uitgewerkte methoden voor het ontslaan van voorzitters. Het ligt uiteraard voor de hand deze twee keuzes op elkaar af te stemmen.

- **Artikel 7. Oproep en voorlopige agenda:** In artikel 7 dienen de termijnen ingevuld te worden. Hierbij kan aangesloten worden bij de geldende praktijk, tenzij er redenen zijn om deze te heroverwegen.

- **Artikel 10. Openbare kennisgeving:** Hier dient ingevuld te worden in welke dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen de aankondiging van de vergadering van de raad wordt geplaatst.

- **Artikelen 25 en 26. Intrekken oude verordening en Inwerkingtreding en citeertitel:** Het invullen van deze artikelen spreekt voor zich.

Wijzigingen ten opzichte van oude model

De Modelcommissieverordening is minder ingrijpend gewijzigd dan het model reglement van orde, maar ook hier is kritisch gekeken naar overbodige regels en een logische indeling. De oude verordening bevatte 34 bepalingen het nieuwe model 26. De belangrijkste wijzigingen worden hieronder toegelicht.

Geschrapte bepalingen

De artikelnummers verwijzen naar het model van 2010. Bijzonder kritisch is gekeken naar bepalingen welke ook voorkomen in de Gemeentewet. Doorgaans voegt herhaling van de inhoud van die bepalingen niets toe aan wat al geregeld is in de wet. In dit geval zijn zij geschrapt.

- Artikel 5, de voorzitter. Deels staat dit in artikel 82 van de Gemeentewet. Deels is deze bepaling overbodig. Dat de voorzitter de vergadering leidt en de orde handhaaft is vanzelfsprekend.

- Artikel 4, derde lid, buitengewone leden. Deskundigen kunnen altijd uitgenodigd worden (zie ook artikel 16 van het nieuwe model).
- Artikel 8, Aanwezigheid burgemeester, wethouders en secretaris. Door een wijziging van artikel 21 Gemeentewet (en de schakelbepaling van artikel 82, vijfde lid) is deze bepaling overbodig geworden voor de burgemeester en wethouders. Daarnaast is in artikel 16 (van het nieuwe model) de mogelijkheid uitgewerkt om anderen uit te nodigen deel te nemen aan de commissievergadering. Op basis van dit artikel kan de secretaris uitgenodigd worden.
- Artikel 9, vergaderfrequentie. Deze taken zijn belegd bij de agendacommissie en hoeft dus niet in de verordening vastgelegd te worden. Vergaderdata niet vastleggen in de verordening zorgt ook voor flexibiliteit.
- Artikel 10, agendacommissie. Deze bepaling is verplaatst naar het Modelreglement van orde 2014. De agendacommissie heeft een brede taak in de planning en voorbereiding van zowel de raads- als de commissievergaderingen.
- Artikel 17, derde lid, het verslag wordt opgesteld onder toezicht van de griffier. Het verslag wordt opgesteld door de commissiegriffier, toezicht is overbodig.
- Artikel 20, spreektijd. Dit valt onder de bepaling over een voorstel van orde (artikel 19 van het nieuwe model).
- Artikel 23, beraadslagingen. Overbodig, valt onder voorstel van orde (artikel 19 van het nieuwe model).
- Artikel 32, verbod gebruik mobiele telefoons. Dit artikel was achterhaald.

Gewijzigde bepalingen

- Artikel 17 (van het nieuwe model), spreekrecht burgers. Regelmatig kregen wij vragen over de uitzonderingsbepalingen die waren opgenomen (onder meer dat geen spreekrecht open staat over onderwerpen waartegen bezwaar en beroep open staat of waarover een klacht kan worden ingediend). De bepaling over het spreekrecht is in 2010 uit het reglement van orde gehaald en opgenomen in de commissieverordening. Dit omdat spreekrecht in een raadsvergadering doorgaans te laat komt. De meningsvorming van de raadsleden vindt doorgaans plaats voor, in en na de commissievergadering. In de raadsvergadering wordt een onderwerp afgerond, doorgaans liggen de standpunten dan vast. Een burger kan dan niet veel meer bereiken met het spreekrecht. Bij het verplaatsen van de bepaling is deze inhoudelijk niet aangepast.

De bepaling uit het model van 2010 was eigenlijk geschreven voor een raadsvergadering, vandaar ook de uitzonderingen zoals dat geen spreekrecht mogelijk is over het benoemen van personen. De bepaling is daarom aangepast. Spreekrecht is mogelijk over alle onderwerpen die op de agenda van de commissievergadering staan. Voor overige onderwerpen kunnen burgers raadsleden benaderen (deze hebben immers diverse instrumenten om onderwerpen te agenderen) of kunnen burgers gebruik maken van het initiatiefrecht (indien de gemeente dit instrument heeft opengesteld).

- Artikel 18 (van het nieuwe model), handhaving orde en schorsing. Dit artikel is uitgebreider dan de tegenhanger uit het Modelreglement van orde 2014. Artikel 26 Gemeentewet geeft aan de voorzitter bij raadsvergaderingen de bevoegdheid om de orde te handhaven. Voor de commissievergaderingen ontbreekt een dergelijke bepaling vandaar dat deze in de verordening is opgenomen.

Toekomstige ontwikkelingen (wetswijzigingen)

Bij de Tweede Kamer is de zogenoemde Verzamelwet (Kamerstuk 33 691) in behandeling. Als deze wet wordt aangenomen zal dit een eind maken over de discussie over het voorzitterschap van een raadscommissie. Gemeenten geven al langere tijd aan dat zij behoefte hebben aan een externe voorzitter die het vergaderproces kan begeleiden.

De vraag of een raadscommissie een externe voorzitter mag hebben heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontkennend beantwoord. De VNG heeft in eerste instantie geadviseerd dergelijke commissies te baseren op artikel 84 van de Gemeentewet, omdat de raad op basis van dit artikel wel een commissie met een externe voorzitter kan instellen. Dit bleek in de praktijk echter lastig te realiseren, omdat leden van commissies die functioneren op basis van artikel 84 geen onschendbaarheid krachtens artikel 22 van de Gemeentewet genieten. Omdat de VNG hecht aan het principe dat raadsleden gedurende het politieke proces vrijuit moeten kunnen spreken is dat een ongewenste situatie.

Strikt juridisch gezien kunnen wij de minister volgen in zijn zienswijze. Wij vinden echter ook dat de raad krachtens artikel 16 van de Gemeentewet een zeer ruime en zelfstandige bevoegdheid heeft om de eigen werkzaamheden te regelen. Gelet op de strikte interpretatie van de wet hebben wij in de Modelverordening op de raadscommissies 2014 echter gekozen voor het handhaven van de bestaande situatie. Wel kent een aantal gemeenten inmiddels de constructie dat het technisch voorzitterschap van een raadscommissie in handen is van een raadslid, maar dat de inhoudelijke leiding van de vergadering berust bij een extern persoon. Deze externe fungeert de facto als moderator van de commissievergadering en het raadslid als technisch voorzitter, waarmee op juridisch correcte wijze invulling wordt gegeven aan artikel 82 van de Gemeentewet. In de verzamelwet wordt de verplichting dat de voorzitter raadslid is geschrapt. Raden kunnen dan het voorzitterschap naar eigen behoefte invullen.

Het voorstel in de Verzamelwet heeft echter in 2014 geen rechtskracht. De Tweede Kamer moet de wet nog plenair behandelen en in stemming brengen. Naar verwachting is het wetsvoorstel eind 2014 ook in de Eerste Kamer behandeld, maar zekerheid bestaat daarover niet.¹

Hoogachtend
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop on the left and a horizontal line extending to the right.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

---

¹ Voor een overzicht van alle voorstellen in de zogenoemde Verzamelwet Gemeentewet verwijzen wij u naar de brief van de VNG aan de minister van BZK, waarin de visie van de VNG op alle voorgestelde wijzigingen is verwoord:
http://www.vng.nl/files/vng/brieven/2012/20120929_kabinet_ecgr-u201201257.pdf.